

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонаознавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму
Віліна ПЕРЕСАДЬКО
“ 29 ” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ»

рівень вищої освіти	<u>бакалавр</u>
галузь знань	<u>10 Природничі науки</u>
спеціальність	<u>106. Географія</u>
освітня програма	<u>«Географія рекреації та туризму»</u> <u>«Картографія, геоінформатика і кадастр»</u> <u>«Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«26» серпня 2024 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Володимир РЕДІН, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця
Наталія ГУСЕВА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця
Павло КОБИЛІН, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Протокол № 9 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ Людмила НЕМЕЦЬ
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Географія рекреації та туризму»

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Юлія ПРАСУЛ
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Картографія, геоінформатика і кадастр»

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Наталія ПОПОВИЧ
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»

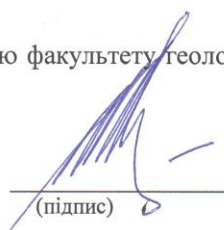
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Світлана РЕШЕТЧЕНКО
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 7 від «26» серпня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії

_____ Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Географія світового господарства та міжнародної торгівлі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 106 Географія освітньо-професійними програмами «Географія рекреації та туризму», «Картографія, геоінформатика і кадастр», «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з особливостей і закономірностей розвитку та функціонування галузевої і територіальної структури сучасного світового господарства; встановлення факторів розвитку та ролі географічного поділу праці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формувати у майбутніх фахівців сучасне суспільно-географічне мислення;
- ознайомити з основними поняттями та категоріями географії світового господарства та міжнародної торгівлі;
- розкрити структуру світового господарства як складової глобальної соціально-економічної системи;
- визначити особливості функціонування світового господарства в умовах глобалізації та міжнародної інтеграції;
- розкрити сутність та особливості міжнародного географічного поділу праці, виявити місце окремих держав світу у міжнародному географічному поділі праці;
- показати основні методологічні підходи до визначення типів країн за рівнем розвитку;
- з'ясувати вплив природно-географічних умов, соціально-економічних і техніко-економічних факторів на географію галузей і виробництв світового господарства;
- вивчити географію природно-ресурсного потенціалу світу, світової промисловості, сільського господарства, сфери послуг, міжнародної торгівлі;
- дослідити динаміку змін в галузевій і територіальній структурі провідних секторів (галузей) світового господарства.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	5-й (установча), 6-й
Лекції	
36 год.	2 год. (5-й семестр), 8 год. (6-й семестр)

Практичні, семінарські заняття	
36 год.	8 год. (6-й семестр)
Лабораторні заняття	
-	
Самостійна робота	
48 год.	102 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

За результатами навчання студенти отримують:

Знання:

- основні поняття та категорії географії світового господарства та міжнародної торгівлі;
- особливості формування і функціонування світового господарства та міжнародної торгівлі;
- провідні риси сучасного етапу розвитку світового господарства: глобалізація, багатокладність, різностадійність, циклічність;
- структура сучасного світового господарства;
- соціально-економічні типи країн;
- місце окремих держав світу в міжнародному географічному поділі праці;
- географія природно-ресурсного потенціалу світу, світової промисловості, сільського господарства, сфери послуг, міжнародної торгівлі;
- особливості світогосподарських зв'язків.

Уміння і навички:

- проводити аналіз та оцінку впливу природно-географічних умов, соціально-економічних і техніко-економічних факторів на географію галузей і виробництв світового господарства;
- за типовим планом здійснювати характеристику окремих галузей господарства;
- досліджувати територіальні відмінності розвитку окремих галузей світового господарства;
- визначати тенденції в територіальній організації світового господарства;
- виявляти проблеми і перспективи розвитку галузей і виробництв в країнах різних соціально-економічних типів, пропонувати їх вирішення;
- застосовувати отримані знання та навички у вирішенні глобальних проблем сучасної цивілізації.

СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

загальні компетентності (ФГ – для освітньої програми «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»; КГ – для освітньої програми «Картографія, геоінформатика і кадастр»; ГРІТ – для освітньої програми «Географія рекреації та туризму»):

ЗК1_{ФГ і КГ}, **ЗК01**_{ГРІТ}. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3_{ФГ і КГ}, **ЗК03**_{ГРІТ}. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5_{ФГ і КГ}, **ЗК05**_{ГРІТ}. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6_{ФГ і КГ}, **ЗК06**_{ГРІТ}. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7_{ФГ і КГ}, **ЗК07**_{ГРІТ}. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8_{ФГ і КГ}, **ЗК08**_{ГРІТ}. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9_{ФГ і КГ}, **ЗК09**_{ГРІТ}. Здатність працювати автономно.

ЗК13_{ФГ}. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК13_{КГ}. Прагнення до збереження та охорони природного середовища, раціонального використання природних ресурсів.

спеціальні (фахові) компетентності:

СК2_{ФГ} і КГ, СК02_{ГРГТ}. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК3_{ФГ} і КГ, СК03_{ГРГТ}. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК4_{ФГ} і КГ, СК04_{ГРГТ}. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.

СК5_{ФГ}. Здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів на різних просторово-часових масштабах.

СК5_{КГ}, СК05_{ГРГТ}. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

СК7_{КГ}, СК07_{ГРГТ}. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

СК8_{ФГ} і КГ, СК08_{ГРГТ}. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

СК10_{ФГ}, КГ і ГРГТ. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

СК12_{КГ}. Здатність до системного географічного мислення.

СК15_{ФГ}. Здатність до системного географічного мислення при вивченні природи Землі, стану довкілля окремих регіонів та України.

СК12_{ГРГТ}. Здатність до системного географічного мислення при вивченні територіальних рекреаційних систем, усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною в процесі використання рекреаційно-туристичних ресурсів.

СК12_{ФГ}. Здатність давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт та відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів.

СК15_{КГ}. Картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів.

СК13_{ГРГТ}. Здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої з загально-географічних та тематичних карт; давати комплексну географічну, туристсько-рекреаційну оцінку території за результатами аналізу карт; укладати картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК13_{КГ}. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності.

СК14_{ФГ}. Розуміння основних географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, розуміти стратегію розвитку територій.

СК14_{КГ}. Здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні природних та антропогенних геосистем різного ієрархічного рівня.

СК14_{ГРГТ}. Базові знання з географії рекреації та туризму: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження і використання їх

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (*РН* – для освітньої програми «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»; *ПР_{КГ}* – для освітньої програми «Картографія, геоінформатика і кадастр»; *ПР_{ГРІТ}* – для освітньої програми «Географія рекреації та туризму»):

РН1, ПР01_{КГ} і ГРІТ. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

РН2, ПР02_{КГ} і ГРІТ. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

РН3, ПР03_{КГ}. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР03_{ГРІТ}. Пояснювати особливості організації географічного простору, оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності, застосовувати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії на рівні, що дозволяє пояснювати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси.

РН4, ПР04_{КГ}. Аналізувати географічний потенціал території.

ПР04_{ГРІТ}. Аналізувати географічний потенціал території, зокрема туристсько-рекреаційний, вплив географічних властивостей регіонів на природокористування та господарську діяльність, їх взаємозв'язки.

РН5, ПР05_{КГ} і ГРІТ. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

РН6, ПР06_{КГ} і ГРІТ. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

РН7, ПР07_{КГ} і ГРІТ. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.

РН9. Аналізувати та оцінювати вплив географічних властивостей регіонів на природокористування та господарську діяльність на різних просторово-часових масштабах.

ПР09_{КГ}. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР09_{ГРІТ}. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер, рекреаційно-туристичних утворень і процесів на різних просторово-часових масштабах.

РН10, ПР10_{КГ} і ГРІТ. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

РН12. Використовувати знання про територіальну організацію суспільства, концепції територіальних структур.

ПР12_{ГРІТ}. Розуміти чинники диференціації природи, принципи ландшафтної організації географічної оболонки.

РН13, ПР14_{КГ}. Застосовувати методи і прийоми аналізу генезису, еволюції і тенденцій розвитку об'єктів та явищ навколишнього середовища.

ПР13_{ГРІТ}. Визначати сприятливість природного середовища для організації туристичної та рекреаційної діяльності.

ПР14_{ГРІТ}. Застосовувати методи географічних досліджень природних та суспільних об'єктів і процесів, зокрема тих, що пов'язані з туристично-рекреаційною діяльністю.

РН14, ПР16_{КГ}. Визначати зміни характеристик природного середовища під впливом господарської діяльності.

ПР15_{КГ}. Аналізувати та оцінювати вплив географічних властивостей регіонів на природокористування та господарську діяльність.

РН16. Застосовувати методи географічних досліджень природних та суспільних об'єктів і процесів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Світове господарство як складова глобальної соціально-економічної системи

ТЕМА 1. *Світове господарство та його структура*

Поняття світового господарства. Становлення та періоди розвитку світового господарства. Вплив НТР на галузеву і територіальну структуру господарства. Зміна «лідерів» серед факторів розміщення виробництва.

Галузева, функціональна і територіальна структура світового господарства. Закони, закономірності і принципи розвитку та розміщення світового господарства. Система національних рахунків. Стадії економічного розвитку. Міжнародний географічний поділ праці.

Провідні риси сучасного етапу розвитку (глобалізація, багатоукладність, різностадійність, циклічність). Функціональна («центр-периферія») та морфологічна або географічна («Північ-південь») моделі світового господарства, їх зіставлення. Світова олігополія. Глобальні міста.

ТЕМА 2. *Розвиток світового господарства в умовах глобалізації*

Інтернаціоналізація та глобалізація у світовому господарстві. Сутність глобалізації. Рівні глобалізації. Фактори розміщення господарства в умовах глобалізації. Географічні аспекти міжнародної економічної інтеграції. Регіональні інтеграційні утворення. Міжнародні економічні організації. Транснаціональні корпорації.

ТЕМА 3. *Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку*

Типологія країн за географічним положенням, територією, кількістю населення та рівнем соціально-економічного розвитку. Основні методологічні підходи до визначення типів країн за рівнем розвитку. Розвинуті країни: найрозвинутіші країни; високорозвинені країни; середньорозвинені країни. Країни, що розвиваються: з високим і середнім доходом; з доходом нижче середнього; з низьким доходом; з дуже низьким доходом; найменш розвинені.

РОЗДІЛ 2

Галузева і територіальна структура світового господарства

ТЕМА 1. *Природно-ресурсний потенціал світового господарства*

Визначення природних умов і природних ресурсів та умовність їх розмежування в географії світового господарства. Порівняння різних підходів до класифікації природних ресурсів. Обмеженість мінерально-сировинних, земельних і водних ресурсів світового господарства.

Роль природних ресурсів в світовій економіці та розподіл між країнами світу.

Природно-ресурсний потенціал (ПРП) як фактор виробництва. Мінерально-ресурсний потенціал. Земельно-ресурсний потенціал. Водно-ресурсний потенціал. Рослинний ресурсний потенціал. Природно-рекреаційний потенціал. Ресурси Світового океану.

Ресурсозабезпеченість. Індекс ресурсозабезпеченості. Ресурсозбереження. Поділ національних економік країн на ресурсонадлишкові, ресурсозабезпечені та ресурсонедостатні.

ТЕМА 2. *Промисловість світу*

Особливості сучасної галузевої структури промисловості. Основні зрушення у структурі світової промисловості. Тенденції розвитку та розміщення галузей промисловості: паливної,

електроенергетики, чорної і кольорової металургії, машинобудування, хімічної, лісової, будівельних матеріалів, легкої, харчової.

Енергетика та паливна промисловість світу. Паливно-енергетичний комплекс як складна міжгалузева система видобутку і виробництва палива й енергії (електроенергії та тепла), їх транспортування, розподілу і використання. Галузева і територіальна структура паливної промисловості та виробництва електроенергії. Місце України у світовій ієрархії. Поняття про паливно-енергетичний баланс.

Географія чорної та кольорової металургії. Поняття про конструкційні матеріали. Металургійний комплекс світу, його галузева і територіальна структура. Специфіка чорних і кольорових металів. Класифікація кольорових металів. Провідні фактори розміщення в чорній і кольоровій металургії.

Географія світового машинобудування. Історія промислових революцій та виникнення машинобудування як галузі. Диверсифікація галузевої структури сучасного машинобудування. Зв'язок з урбанізацією та провідними формами розселення, тяжіння до кваліфікованих трудових ресурсів та наукових центрів.

Галузева структура і територіальна організація хімічної промисловості світу. Переваги й провідні завдання хімічної промисловості. Створенням продуктів з наперед заданими властивостями, що перевершують властивості природних конструкційних матеріалів та інших традиційних виробів. Різноманітність факторів розміщення та сировинна «всеядність» підприємств хімічної промисловості. Широка участь в географічному поділі праці.

Лісопромисловий комплекс світу. Внутрішня структура лісопромислового комплексу. Об'єкти лісозаготівлі (природні ліси та скороспілі плантаційні насадження). Сучасні лісохімічні технології. Екологічні проблеми лісопромислового комплексу.

Географія легкої та харчової промисловості світу. Групування галузей легкої промисловості. Галузі, що виробляють масову продукцію широкого вжитку. Група галузей «дорогого попиту» (хутряна, ювелірна промисловість та виробництво дитячих іграшок). Різні типи швейного виробництва. Територіальні відмінності в розміщення галузей легкої і харчової промисловості. Вплив природних умов та національних традицій.

ТЕМА 3. *Сільське господарство світу*

Сільськогосподарське виробництво в системі світового господарства. Роль сільського господарства у досягненні глобальної продовольчої безпеки людства. Структура світового сільськогосподарського виробництва. Співвідношення між рослинництвом і тваринництвом. «Зелена» і «блакитна» революції. Сільськогосподарська типологія країн світу. Форми сільськогосподарського використання земель. Географія рослинництва світу. Географія тваринництва світу. Регіональні особливості світового сільського господарства.

ТЕМА 4. *Географія сфери послуг у світовому господарстві*

Поняття про інфраструктуру. Типологія інфраструктурних і транспортних комплексів країн світу. Транспортна система світу. Світовий ринок транспортно-логістичних послуг. Транспорт – як матеріальний носій світогосподарських зв'язків. Поширення інтермодальних (мультимодальних) перевезень «від дверей до дверей» і «точно в строк».

Соціальні та інші функції сфери послуг. Ранжирування сервісних послуг. Основні типи соціальної інфраструктури країн світу – ринковий, неринковий і перехідний. Наукові послуги. Галузева і територіальна структура світової науки. Провідні моделі технополісів. Основні науково-технічні центри світу – США, Західної Європи, Росії, Японії. Науково-технічні зв'язки в світі.

Світова система зв'язку. Інформаційний сектор світового господарства. Ринок фінансово-банківських послуг. Ринок освітніх послуг. Географія міжнародного туризму.

ТЕМА 5. *Географія міжнародної торгівлі*

Зміст міжнародної торгівлі та сучасні тенденції її розвитку. Характеристика ринків товарів і послуг у міжнародній торгівлі. Міжнародна торгівля сировинними товарами, промисловими товарами, машинами і обладнанням, продукцією інтелектуальної власності, послугами. Основні потоки капіталу і робочої сили. Міжнародний туризм. Україна і світове господарство.

ТЕМА 6. *Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення*

Проблема миру та демілітаризації. Проблема подолання бідності та відсталості. Виробнича проблема, її масштаби, перспективи вирішення. Проблема природних ресурсів. Екологічна проблема. Демографічна проблема. Проблема стійкого розвитку. Проблема розвитку людського потенціалу.

Цілі сталого розвитку до 2030 року. Подолання бідності. Подолання голоду, розвиток сільського господарства. Міцне здоров'я і благополуччя. Якісна освіта. Гендерна рівність. Чиста вода та належні санітарні умови. Доступна та чиста енергія. Гідна праця та економічне зростання. Промисловість, інновації та інфраструктура. Скорочення нерівності. Сталий розвиток міст і громад. Відповідальне споживання та виробництво. Пом'якшення наслідків зміни клімату. Збереження морських ресурсів. Захист та відновлення екосистем суші. Мир, справедливість та сильні інститути. Партнерство заради сталого розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Світове господарство як складова глобальної соціально-економічної системи												
Тема 1. Світове господарство та його структура	12	4	4			4	10	2				8
Тема 2. Розвиток світового господарства в умовах глобалізації	6	2				4	10					10
Тема 3. Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку	6	2	2			2	10					10
Поточна контрольна робота	8	2				6	8					8
Разом за розділом 1	32	10	6			16	38	2				36
Розділ 2. Галузева і територіальна структура світового господарства												
Тема 1. Природно-ресурсний потенціал світового господарства	10	4	4			2	12		2			10

Тема 2. Промисловість світу	18	4	10			4	14	2	2			10
Тема 3. Сільське господарство світу	12	4	4			4	12	2	2			8
Тема 4. Географія сфери послуг у світовому господарстві	12	4	4			4	8					8
Тема 5. Географія міжнародної торгівлі	12	4	4			4	14	2	2			10
Тема 6. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	12	4	4			4	12	2				10
Разом за розділом 2	76	24	30			22	72	8	8			56
Підсумкова (залікова) контрольна робота	12	2				10	10					10
Усього годин	120	36	36			48	120	10	8			102

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Світове господарство та його структура. Глобалізація та її вплив на географію світового господарства	2	
2.	Міжнародна економічна інтеграція	2	
3.	Типологія країн	2	
4.	Природно-ресурсний потенціал світового господарства	4	2
5.	Промисловість світу	10	2
6.	Світове сільське господарство	4	2
7.	Географія світового транспорту	4	
8.	Міжнародна торгівля товарами	2	2
9.	Міжнародна торгівля послугами	2	
10.	Глобальні проблеми світового господарства. Цілі сталого розвитку	4	
	Разом	36	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин ДФН	
		ДФН	ЗФН
1	Опрацювання літературних джерел за темою «Функціональна («центр-периферія») та морфологічна або географічна («Північ-південь») моделі світового господарства, їх зіставлення. Світова олігополія. Глобальні міста»	2	4
2	Опрацювання літературних джерел за темою «Світове	2	4

	господарство в період НТР»		
3	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Міжнародні економічні організації»</i>	4	10
4	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Типологія країн за географічним положенням, територією, кількістю населення та іншими критеріями»</i>	2	10
5	<i>Підготовка до поточної контрольної роботи</i>	6	8
6	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Поділ національних економік країн на ресурснадлишкові, ресурсозабезпечені та ресурснедостатні»</i>	2	10
7	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Природні та антропогенні катастрофи: вплив на географію світового господарства»</i>	2	6
8	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Антропогенне забруднення навколишнього середовища: вплив на географію світового господарства»</i>	2	4
9	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Регіональні особливості світового сільського господарства»</i>	4	8
10	<i>Опрацювання матеріалу за темою «Світова система зв'язку. Інформаційний сектор світового господарства»</i>	2	4
11	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Ринок фінансово-банківських послуг»</i>	2	4
12	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Україна і світове господарство»</i>	4	10
13	<i>Опрацювання літературних джерел за темою «Цілі сталого розвитку до 2030 року»</i>	4	10
14	<i>Підготовка до підсумкової (залікової) контрольної роботи</i>	10	10
	<i>Разом</i>	48	102

Результати самостійної роботи перевіряються шляхом опитування на практичному занятті; виконання відповідних практичних завдань, що надаються в методичній розробці до практичного заняття; тестових контролів в системі Moodle; виносяться на поточну та підсумкову (залікову) контрольні роботи.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні (розповідь з елементами бесіди, пояснення, лекція, ілюстрація тощо);
- репродуктивні;
- проблемного викладу;
- частково-пошукові.

Під час вивчення курсу передбачені лекції (інформаційні, проблемні), самостійні і практичні роботи студентів (з навчальною та періодичною літературою, інтернет-джерелами, статистичним матеріалом, різноманітними картами тощо), використання комп'ютерної техніки, консультації. Самостійна робота студентів включає такі види занять із зазначених вище тем: вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання, поглиблене вивчення літератури за заданою тематикою, пошук додаткової інформації, підготовка до практичних занять, поточної та підсумкової контрольних робіт тощо.

Усі матеріали і навчально-методичний комплекс представлені у середовищі Office365. У разі подовження воєнного стану, пов'язаного зі збройною агресією проти України, лекції проводяться дистанційно у форматі відеоконференції (платформи Zoom, Google Meet – на вибір студентів і з урахуванням обмеженості використання платформ). Консультації індивідуальні та групові відбуваються з використанням месенджерів Viber, Telegram.

8. Методи контролю

1. Поточні тестові контролю теоретичного матеріалу (за кожною темою практичної роботи) в системі Moodle.
2. Перевірка виконання практичних робіт (письмові відповіді на питання, складання картосхем, графіків, діаграм, таблиць, схем, математичний аналіз статистичних даних тощо).
3. Теоретичний захист практичних робіт (індивідуальне, комбіноване, фронтальне опитування).
4. Участь у дискусіях під час лекційних та практичних занять.
5. Вирішення проблемних питань і завдань під час лекційних та практичних занять.
6. Виконання творчих завдань під час практичних занять.
7. Виконання групових проектів під час практичних занять.
8. Захист студентами презентацій на цікаві теми на практичних заняттях.
9. Написання поточної контрольної роботи.
10. Написання підсумкової (залікової) контрольної роботи.

Всі види контролю проводяться й оцінюються на навчальній платформі Moodle.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Розділ 1	T1	ПР 1	3
		T2	ПР 2	3
		T3	ПР 3	3
	Розділ 2	T1	ПР 4-5	5
		T2	ПР 6-7	5
			ПР 8-9	5
			ПР 10	3
		T3	ПР 11-12	5
		T4	ПР 13-14	5
		T5	ПР 15-16	5
		T6	ПР 17-18	5
	КР		13	

Залікова робота	40
Сума	100

T1, T2 ... T6 – теми розділів

ПР – практична робота

КР – контрольна робота, передбачена навчальним планом

Для допуску до складання підсумкового (залікового) контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни за виконання практичних завдань, під час поточного контролю, самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

ПР 1, 2, 3, 10 (3 бали):

- відповіді на питання для обговорення, захист роботи, захист презентацій – 0,5 балів;
- виконання практичних завдань – 2,5 балів.

Оцінювання практичної роботи – від 0 до 3 балів:

0 балів – робота не виконана;

1 бал – виконана частково, у тезовій формі, повністю відтворена інформація з інтернет, знання фрагментарні і поверхові,

2 бали – завдання виконано частково, висновки не аргументовані, робота підготовлена недбало, або завдання виконано повністю, містить суттєві помилки методичного характеру, знання поверхові,

2,5 бали – завдання виконано повністю, вчасно, містить несуттєві недоліки, знання достатні,

3 бали – творчий підхід до розкриття питання, повно і правильно виконана, демонстрація глибоких знань теорії, зауваження відсутні.

ПР 4-5, 6-7, 8-9, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18 (5 балів):

- відповіді на питання для обговорення, захист роботи, захист презентацій – 1 бал;
- виконання практичних завдань – 4 бали.

Оцінювання практичної роботи – від 0 до 5 балів:

0 балів – робота не виконана;

1 бал – виконана частково, у тезовій формі, повністю відтворена інформація з інтернет, знання фрагментарні і поверхові,

2-3 бали – завдання виконано частково, висновки не аргументовані, робота підготовлена недбало, або завдання виконано повністю, містить суттєві помилки методичного характеру, знання поверхові,

4 балів – завдання виконано повністю, вчасно, містить несуттєві недоліки, знання достатні,

5 балів – творчий підхід до розкриття питання, повно і правильно виконана, демонстрація глибоких знань теорії, зауваження відсутні.

Поточна контрольна робота – 13 балів: система тестових завдань різного типу і рівня складності. Детальна розбаловка поточної контрольної роботи представлена для кожного тестового завдання.

Підсумкова (залікова) контрольна робота – 40 балів: система тестових завдань різного типу і рівня складності. Детальна розбаловка підсумкової (залікової) контрольної роботи представлена для кожного тестового завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Афоніна О. О. Географія світового господарства : практикум / О. О. Афоніна. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010. – 51 с.
- Бондар І. Р. Міжнародна економіка : навчальний посібник / І. Р. Бондар. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2009. – 335 с.
- Бочан І. О. Глобальна економіка : підручник / І. О. Бочан, І. Р. Михасюк. – К. : Знання, 2007. – 403 с.
- Галушка Є. О. Світовий ринок товарів та послуг: навчальний посібник / Є. О. Галушка. – Чернівці:Наша книга, 2009. – 208 с.
- Географія світового господарства (з основами економіки) : навчальний посібник / [за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова]. – К. : Знання, 2014. – 637 с.
- Економічна і соціальна географія світу : навчальний посібник / За ред. С. П. Кузика. – Львів : Світ, 2002. – 672 с.
- Дахно І. І. Світова економіка: навчальний посібник / І. І. Дахно. – К. : ЦНЛ, 2006. – 264 с.
- Довідковий атлас світу / В. В. Молочко, Ж. Є. Бонк, І. Л. Дрогушевська та ін. – К. : ДНВП «Картографія», 2010. – 328 с.
- Кузик С. П. Географія світового господарства : навчальний посібник / С. П. Кузик, О. І. Мамчур, І. В. Ванда. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 312 с.
- Любіцева О. О. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія / О. О. Любіцева [та ін.]. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2010. – 160 с.
- Савельєв Е. В. Міжнародна економіка: підручник / Е. В. Савельєв. – К.: Знання, 2008. – 622 с.
- Сюткін С. І. Курс лекцій з географії світового господарства / С. І. Сюткін. – Суми: СумДПУ, 2020. – 142 с.
- Світова економіка : навчальний посібник / [за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвиної]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 328 с.
- Світова економіка: підручник / За ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 349 с.
- Таранова Н. Б. Географія світового господарства: навчальний посібник для студентів / Н. Б. Таранова. – Тернопіль : Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2019. – 108 с.
- Філіпенко А. С. Світова економіка: навчальний посібник / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач,

О. І. Шнирков та ін. – К. : Либідь, 2002. – 583 с.

Допоміжна література

17. Атлас вчителя / [відп. ред. В. В. Молочко]. – К. : ДНВП «Картографія», 2010. – 328 с.
18. Вегера С. А. Глобалізація і людський розвиток: препринт наукової доповіді / С. А. Вегера. – К. : Нац. академія України, 2011. – 40 с.
19. Географічний атлас світу. – К. : ДНВП «Картографія», 2010. – 184 с.
20. Голюков А. П. Вступ до економічної і соціальної географії : підручник / А. П. Голюков, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К. : Либідь, 1996. – 320 с.
21. Гусева Н. В. Відновлювальна електроенергетика світу: деякі суспільно-географічні аспекти / Н. В. Гусева, А. Р. Булгакова // Регіон – 2024: суспільно-географічні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 4 квітня 2024 р.) / Гол. ред. колегії Л. М. Немець. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – С. 17-21.
22. Мочерний С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: монографія / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 200 с.
23. Світове господарство в умовах глобалізації: монографія / Кол. авт.; за ред. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка, В. К. Бабарицької. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 145 с.
24. Смаль В. В. Трансформація господарства постіндустріальних країн: наукові засади суспільно-географічного дослідження: монографія / В. В. Смаль; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2011. – 369 с.
25. Сюткін С. І. Суспільна географія: термінологічний словник / Авт.-уклад. С. І. Сюткін. – Суми: ВПП «Фабрика друку», 2015. – 56 с.
26. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: підручник / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2009. – 544 с.
27. Ушакова Н. Г. Соціально-економічні типи країн: навчальний посібник / Н. Г. Ушакова, І. І. Помінова – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
28. Шаблій О. І. Основи суспільної географії: навчальний посібник / О. І. Шаблій. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 254 с.
29. Husieva N. V. Concept of world cities: human-geographical approach / N. V. Husieva, G. O. Kucheryava, O. S. Suptelo // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: Геологія-Географія-Екологія: збірник наукових праць / Гол. ред. колегії К. А. Немець. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – Вип. 47. – С. 91-100.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Всесвітня асоціація сталі / World Steel Association (статистика з чорної металургії) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://worldsteel.org/>
2. Комісія ООН з промислового розвитку ЮНІДО / United Nations Industrial Development Organization UNIDO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unido.org/>
3. Міжнародна організація виробників автомобілів / International Organization of Motor Vehicle Manufacturers OICA (статистика з машинобудування) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oica.net/>
4. Організація економічного співробітництва і розвитку / Organisation for Economic Cooperation and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oecd.org/>
5. Пізнавальний сайт «Географія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://geoknigi.com>

6. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН / Food and Agricultural Organization of the United Nations FAO (статистика з сільського господарства) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.fao.org/>
7. Світова Торгівельна Організація / World Trade Organization WTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.wto.org
8. ЦРУ США (статистика за країнами World Factbook) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>
9. All Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://allcountries.org/index.html>
10. All Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://history.state.gov/countries/all>
11. Britannica [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.britannica.com/>
12. British Petroleum (статистика з енергетики – Statistical Review of World Energy) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html>
13. CNN [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://edition.cnn.com/>
14. Countries and Regions of the World from A to Z [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.nationsonline.org/oneworld/countries_of_the_world.htm
15. Кноема. Світовий атлас даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://knoema.com/atlas>
16. Maps on the Web [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mapsontheweb.zoom-maps.com/>
17. Our World in Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ourworldindata.org/>
18. PopulationPyramid.net [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.populationpyramid.net/>
19. ResearchGate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.researchgate.net/>
20. Statista [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.statista.com>
21. The Global 2000 [Електронний ресурс] // FORBES. – Режим доступу : <https://www.forbes.com/lists/global2000/?sh=60e29f735ac0>
22. UNCTADStat / UNCTAD, 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders /reportFolders.aspx>
23. World Bank data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.worldbank.org>
24. World data Info [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.worlddata.info/>
25. Worldometers [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.worldometers.info/>